

**CONCURSUL NAȚIONAL MULTIDISCIPLINAR „BOLYAI FARKAS”
AL LICEELOR CU CLASE DE PREDARE ÎN LIMBA MAGHIARĂ, EDIȚIA A XVI-A
TÂRGU-MUREȘ, 5 – 7 MAI 2023**

**ORSZÁGOS BOLYAI FARKAS MULTIDISZCIPLINÁRIS TANTÁRGYVERSENY
„HISTORIA NOSTRA” TÖRTÉNELEM TANTÁRGYVERSENY
A tantárgyverseny témája: AZ ÁRPÁD-HÁZI KIRÁLYOK KORA**

**II. Forduló – Országos szakasz
Marosvásárhely, 2023. május 6.**

JAVÍTÓKULCS
(a verseny feladatlapjához)

A feladatlap megoldására szánt idő: 3 óra

Minden feladat kötelező!

Összpontszám: 100 pont (90 pont a feladatmegoldásokból + 10 pont hivatalból)

1. Az államalapítás előzményei

Elemenként 1 pont, összesen **6 pont**

Helyes válaszok: **elsőszülöttség(i), István, 997, Koppány(t), szeniorátus(i), Erdély(be)**

„Géza szakított a trónöröklés szeniorátusi rendjével és Vajkot jelölte ki örökösévé, ami a primogenitúra, vagyis az **elsőszülöttségi** öröklés Nyugat-Európában már elterjedő elvének az elfogadását jelentette. Vajk megkeresztelése óta az **István** nevet viselte, és ezen a néven lett fejedelem **997**-ben. Uralkodása nyitányaként legyőzte Árpád-házi rokonát, **Koppányt**, a somogyi részek urát, aki a **szeniorátusi** elv alapján magának követelte a fejedelmi trónt. Holttestét felnagyeltette és a darabjait hatalma szilárdságának jeléül Veszprém, Győr és Fehérvár kapujára függesztette ki. A negyediket, mintegy tájékoztatásul, a gyulának küldte el **Erdélybe**.”

2. A magyar államalapítás

Elemenként 1 pont, összesen **4 pont**

Helyes válaszok:

- a) 3., 4. – Ajtony leverésével kettős célja volt István királynak: kiterjeszteni az uralkodói hatalmat a Kárpát-medence egészére és megteremteni a területi alapú közigazgatást
- b) 1. – Ajtony támogatója a Bizánci Birodalom
- c) (királyi) vármegye vagy várispánság

3. I. (Szent) László és Könyves Kálmán törvényei

Elemenként 1 pont, összesen **7 pont**

Helyes válaszok:

- a) A Szent László uralkodására vonatkozó forrásrészletek: A, D
- b) A Könyves Kálmán uralkodására vonatkozó forrásrészlet: B

c) Forrásrészletek társítása a rendelkezés céljához:

Rendelkezés célja	Forrásrészlet betűjele
a magántulajdon védelme	C
az önbíráskodás megakadályozása	B
a pogányság tiltása	A
az egyház jövedelmének biztosítása	F

4. Hospesként (vendégként) a Magyar Királyságba érkező népek

1 pont

Helyes válasz: a) vallonok és szászok

5. I. (Szent) László és Könyves Kálmán uralkodása

Elemenként 1 pont, összesen 9 pont

Szent László	Könyves Kálmán
A, C, F, G	B, C, D, E, H

Helyes válaszok:

Szent Lászlóra vonatkozó információk: A, C, F, G – Horvátország meghódítása; az egyház megerősítése; szigorú törvények a tolvajlás ellen; István király, Imre herceg és Gellért püspök szentté avatása.

Könyves Kálmánra vonatkozó információk: B, C, D, E, H – Dalmácia elfoglalása; az egyház megerősítése; a lopás büntetésének enyhítése; kivételes műveltsége; papnak szánták.

6. Aranybulla tartalma

Elemenként 1 pont, összesen 5 pont

Igaz vagy hamis?

Helyes válaszok:

Igaz: b) c) e)

Hamis: a) d)

7. Történelmi fogalmak felismerése

Elemenként 1 pont, összesen 6 pont

a) Aranybulla; b) familiaritás; c) kódex; d) ispán; e) nádor; f) tized

8. Kép társítása személyhez

Helyes válaszok: III. Béla és felesége halotti ékszerei → III. Béla; Szent László király ereklyetartó mellszobra → Szent László; a Szent Jobb → Szent István; Julianus barát szobra a budai várban → Julianus barát

Szent István

Julianus barát

Szent László

III. Béla

9. Julianus barát és a keleti magyarok

Elemenként 1 pont, összesen **8 pont**

Igaz vagy hamis?

Helyes válaszok:

Igaz: a) c) e) f)

Hamis: d) g) h)

b) igaz vagy hamis

10. Tatárjárás

Elemenként 1 pont, összesen **4 pont**

Helyes válaszok:

a) IV. Béla uralkodása alatt került sor a tatárjárásra

b) Muhinál volt a sorsdöntő ütközet

c) 2. – Dalmáciáig menekült IV. Béla.

d) Hibás információ kijavítása: (A szöveg szerint) a tatárok három évig voltak az országban.

/ (Valójában) a tatárok nem három évig voltak az országban. (A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)

11. Uralkodói idővonal

Elemenként 1 pont, összesen **6 pont**

Helyes válaszok:

1. e) I. (Szent) István, 2. c) I. (Szent) László, 3. a) Könyves Kálmán, 4. f) II. András, 5. d) IV. Béla, 6. b) III. András

12. Keresztrejtvény

Elemenként 1 pont, összesen **9 pont**

Helyes válaszok:

1.	S	Z	É	K	E	S	F	E	H	É	R	V	Á	R
2.		E	R	Z	S	É	B	E	T					
3.			I	M	R	E								
4.		E	S	Z	T	E	R	G	O	M				
5.		L	Á	S	Z	L	Ó							
6.	G	E	L	L	É	R	T							
7.		N	Y	U	L	A	K	S	Z	I	G	E	T	E
8.			I	S	T	V	Á	N						

1. Székesfehérvár
2. Erzsébet
3. Imre
4. Esztergom
5. László
6. Gellért
7. Nyulak szigete
8. István

A megfejtés: Krisztus.

13. Az Árpád-kori írásbeliség

Elemenként 1 pont, összesen **6 pont**

Helyes válaszok:

- a) Szöveg kiegészítése: **I. András** Tihanyban alapított **bencés** monostort, melynek 1055. évi alapítólevele egyébként az első eredetiben fennmaradt magyar oklevél, melynek **latin** szövegében **magyar** nyelvű mondattöredék (*Feheruvaru rea meneh hodu utu rea*) is olvasható.
- b) Az első magyar nyelvű vers címe: Ómagyar Mária-siralom
- c) A *Halotti beszéd* műfaja: 2 – temetési beszéd:

14. Az ország újjáépítése – értekezés 1,5–2 oldalnyi terjedelemben

15 pont

Értékelési szempontok:

- Az értekezés tartalmi és formai követelményeinek betartása
- Megfelelő tudományos-irodalmi nyelv használata
- Konkrét történelmi adatok felhasználása
- Személyes vélemény kifejezése érveléssel
- Téma és szöveg kapcsolata, összefüggése
- Összefüggő, logikus érvelés
- Nyelvhelyesség, helyesírás

Megjegyzés: A javítókulcs adataitól eltérő bármilyen helyes válasz elfogadható!